

Majstrová a tovariš

Za starodávnych čias bývala kováčska vyhňa vždy za dedinou, lebo z vyhne lietali iskry a čerti ani vtedy nespali. A nespali nielen čerti, ale aj bosorky, bosoráci a kadejaká iná háveď. Bosorky prirajtovali k vyhni na svojich koňoch a kázali si ich tam podkúvať. Pravdaže, neboli to naozajstné kone, ale biedni zakliati ľudia. Raz večer prišla ku kováčovi akási onakvá pani v dlhom, zlatom vyšívanom rubáši. Dala tovarišovi zlatý dukát a prikázala mu, aby jej dobre podkoval koňa. Tovariš nadvihol kopyto a začal ho zrezávať. Vtom počuje, ako mu ktosi hovorí tichým ľudským hlasom:

— Ej, nože nerež tak tuho, lebo na seba režeš.

Tovariš si myslel, že sa mu to len tak zamarilo, a pokračoval ďalej v usilovnej robote. Založil podkovu a začal ju pribíjať. A tu znova počul:

— Ej, nože nebi tak tuho, lebo na seba biješ.

Tovariš sa poobzeral okolo seba, ale nevidel nikoho okrem gazdinej a bohatej panej. Tie dve stáli neďaleko a rozprávali sa. Keď tovariš podkul koňa, hrdá pani sadla do sedla a odcválala. Unavený tovariš si ľahol, ale nemohol zaspať, ten ľudský hlas mu nedal pokoja. Okolo polnoci sa otvorili dvere na jeho komore, dnu vošla gazdiná, hodila naň ligotavé šíre a premenila ho na koňa. Vysadla naň a behala s ním po šírých bosoráckych krajoch. Vrátila sa s ním až nad ránom, a keď sa s tovarišom lúčila, zahrozila mu, že ak dakde len slovko preriekne — stane sa synom smrti.

Takto sa to opakovalo niekoľko nocí. Tovariš ráno vstával ako dolámaný, chudol a hynul, ale neodvážil sa ani muknúť. Ale keď už raz ďalej nevládal, zveril sa s tajomstvom svojmu kamarátovi. Kamarát ho potešil.

— Nič sa ty neboj, bratku, len ma ty prepusť na svoju posteľ. A večer si smelo ľahol na kamarátovo noclažisko. O polnoci sa k nemu prikradla kováčka s ligotavými šírami. Lenže on nečakaľ, kým ich ona naňho hodí. Skočil z postele, vytrhol jej šíre z rúk, a ani sa nenazdala, mala ich ona na krku. Razom sa premenila na koňa. Mládenec na ňu vysadol a do rána pocválal kus sveta. Keď ju na svite znova odklial, bola načisto vysilená a zvalila sa do postele ako zabitá. Ráno ani nevstala, iba vzdychala a stenala. Prišiel k nej majster a vlasy mu dupkom vstali, keď zbadal na jej rukách a nohách konské podkovy. Naskutku jej ich sňal, ale žene nepomohol. Trápila sa a zakrátko aj zomrela. Potom vo vyhni zavládol pokoj a o bosorkách tam viac nechyrovali.